

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/190351,W-Pradze-i-Bratyslawie-upamietniono-Ryszarda-Siwca.html>
10.03.2026, 13:36

W Pradze i Bratysławie upamiętniono Ryszarda Siwca

8 września 2023 r. w stolicach Czech i Słowacji przedstawiciele Instytutu Pamięci Narodowej oddali hołd Ryszardowi Siwcowi, w rocznicę jego samospalenia w proteście przeciwko inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację.

08.09.2023

W Parku Radost w Pradze została zaprezentowana wystawa Instytutu Pamięci Narodowej „Nie tylko Siwec”. W wernisażu wzięli udział dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, kierujący czeskim odpowiednikiem IPN – Instytutem Badania Reżimów Totalitarnych (USTR) – Ladislav Kudrna i Kamil Nedvědícký oraz przedstawicielka Ambasady RP w Pradze.

Wcześniej złożono kwiaty pod obeliskiem upamiętniającym Ryszarda Siwca przy ul. Siwecova 3.

Tytuł wystawy „Nie tylko Siwec” – nawiązuje do najbardziej tragicznego protestu, czyli samospalenia Ryszarda Siwca w proteście przeciwko zdławieniu Praskiej Wiosny i niczym nie spowodowanej inwazji na Czechosłowację. Jak zresztą wskazuje protestował nie tylko Siwec. Niestety – z różnych powodów – na wystawie nie sposób pokazać wszystkich, którzy w ponurych czasach komunistycznej dyktatury mieli odwagę zaprotestować czy choćby, co było równie niebezpieczne, wesprzeć Czechów i Słowaków czy okazać im sympatię. Podobnie nie sposób pokazać wszystkich form, sposobów tych protestów, których skala była wręcz zaskakująca. Wystarczy tylko przypomnieć, że ulotek na ulicach polskich miast pojawiło się dwukrotnie więcej, niż podczas młodzieżowych protestów w Marcu '68, a napisów – uznanych przez władze za wrogie – nawet kilkukrotnie

mówił podczas wernisażu dr hab. Karol Polejowski.

– Można wręcz powiedzieć, że po 21 sierpnia 1968 r. deklarowaną przyjaźń zastąpiła prawdziwa, niewymuszona solidarność. I – co ważniejsze – nie skończyła się ona po kilku tygodniach, czego przejawem było m.in. upamiętnianie w kolejnych latach czeskiego studenta na Jana Palach, który w styczniu 1969 r. dokonał podobnego czynu, jak Ryszard Siwec cztery miesiące wcześniej czy przypominanie o inwazji przez działaczy demokratycznej opozycji w Polsce w latach osiemdziesiątych

– podkreślił wiceprezes IPN.

Wystawa została zaprezentowana również w Bratysławie. Wernisaż odbył się na Placu Hviezdoslava (Hviezdoslavovo námestie) z udziałem wiceprezesa IPN dr. hab. Karola Polejowskiego oraz dr Maríny Zavackiej, wiceprzewodniczącej Zarządu Instytutu Pamięci Narodu (ÚPN).

Wystawa „Nie tylko Siwec”

Wystawa pokazuje polskie protesty przeciwko inwazji wojsk Układu Warszawskiego (w tym

ludowego Wojska Polskiego) na Czechosłowację w sierpniu 1968 r. oraz akty solidarności z Czechami i Słowakami – zarówno te na terenie Polski, jak i w samej Czechosłowacji, a także w środowisku polskiej emigracji na Zachodzie.

Składają się na nią m.in. plansze pokazujące kolportaż ulotek, zarówno tych „produkowanych” w kraju, jak i przemycanych z Czechosłowacji. Można zobaczyć listy, napisy czy plakaty przeciwko „bratniej pomocy”, jak określano inwazję, jak również składanie kwiatów w hołdzie Czechom i Słowakom, czy rzucanie legitymacji partyjnych. Prezentuje również protesty bardziej radykalne – od zrzucenia tablicy ku czci Lenina po najbardziej tragiczny, czyli samospalenie Ryszarda Siwca. Wystawa nie wyczerpuje różnorodności form protestu, ani też nie ukazuje wszystkich zaangażowanych w nie osób. Nie udało się np. dotrzeć do Polki, która wraz z Czechami budowała barykady czy Polek, które na łamach jednej z działających wówczas nielegalnie rozgłośni, apelowały do polskich żołnierzy, aby nie brali udziału w tłumieniu Praskiej Wiosny.

Autorem ekspozycji jest dr Grzegorz Majchrzak z Biura Badań Historycznych IPN.

12 września 2023 roku wystawa zostanie zaprezentowana na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Warszawie.

**NIE TYLKO
SWIEC**

A stylized illustration featuring a man in a dark suit standing in a white spotlight on a red background. The background is composed of two large, tilted rectangular panels, each containing a map of Poland. The left panel is titled 'MAPA SYTUACJI' and 'DANE ZA OKRES' with a sub-header 'PODRALE'. The right panel is titled 'YJNA' and 'DANE ZA OKRES' with a sub-header 'TAJNE'. Both maps show a grid of cities and towns, with some areas highlighted in blue. A legend is visible on the left map. The overall aesthetic is graphic and somewhat somber, with a strong red color palette.

Ryszard Siwiec

W czasie Centralnych Uroczystości Dożynkowych na Stadionie Dziesięciolecia w Warszawie, 8 września 1968 r., księgowy z Przemyśla zdobył się na dramatyczny protest. W obecności przywódców Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej oraz około 100 tys. widzów Ryszard Siwiec dokonał samospalenia. Prawda o przyczynach jego decyzji przez lata była ukrywana.

20 sierpnia 1968 r. rozpoczęła się inwazja sił zbrojnych Układu Warszawskiego na Czechosłowację. Udział Wojska Polskiego w interwencji, choć wymuszony przez sprawujący nadrzędną rolę w pakcie Związek Sowiecki, położył się cieniem na stosunkach między Polską, a jej południowym sąsiadem. Wielu naszych rodaków nie zgadzało się z decyzją o wkroczeniu do Czechosłowacji. Był wśród nich Ryszard Siwiec, były żołnierz Armii Krajowej, absolwent filozofii, księgowy z Przemyśla. Postanowił poświęcić życie, aby zamanifestować sprzeciw dla inwazji. Aby nadać swojemu protestowi jak największy rozgłos, na jego miejsce wybrał Centralne Uroczystości Dożynkowe.

8 września 1968 r., w obecności m.in. I sekretarza KC PZPR, ale także 100 tys. widzów zgromadzonych na Stadionie Dziesięciolecia w Warszawie, Siwiec oblał się rozpuszczalnikiem, a następnie podpalił. Płonąc, krzyczał: „Protestuję, protestuję, protestuję!”, „Niech żyje wolna Polska!”, „To jest okrzyk konającego, wolnego człowieka!” oraz „Nie ratujcie mnie, zobaczcie, co mam w teczce”.

Jak się później okazało, w teczce znajdowała się biało-czerwona flaga z napisem: „Za naszą i waszą wolność. Honor i Ojczyzna” oraz ulotki dotyczące inwazji na Czechosłowację. Siwiec nie pozwalał na udzielenie sobie pomocy, odganiając ludzi próbujących go ratować. W czasie tego dramatycznego aktu na płycie stadionu nadal grała muzyka i odbywały się uroczystości. Nikt nie przerwał imprezy.

Jeszcze tego samego dnia Komenda Stołeczna MO wszczęła dochodzenie przeciwko Ryszardowi Siwcowi, zarzucając mu, że 8 września 1968 r publicznie rozpowszechniał ulotki, zawierające fałszywe wiadomości o sytuacji polityczno-społecznej w PRL. W jego mieszkaniu dokonano rewizji. Służba Bezpieczeństwa nałożyła całkowitą blokadę informacyjną na wydarzenia, do których doszło podczas uroczystości dożynkowych na Stadionie Dziesięciolecia. Ukryto prawdziwe motywy postępowania Ryszarda Siwca, a jednocześnie rozpowszechniano informacje o jego rzekomej niepoczytalności. Niestety działania te okazały się na tyle skuteczne, że bohaterski czyn księgowego z Przemyśla do lat 90. pozostawał właściwie nieznany.

Ryszard Siwiec został przewieziony do Szpitala Praskiego z poparzeniami II i III stopnia, obejmującymi ponad 80 procent powierzchni ciała. Zmarł cztery dni później.

► [Łukasz Kamiński: *Przeciw totalnej tyranii zła. Ryszard Siwiec \(1909-1968\)*](#)

► [Radosław Poboży: Ryszard Siwiec - wołanie o wolność utrwalone na taśmie SB](#)

► [Film z Archiwum IPN, na którym zarejestrowano moment samospalenia Ryszarda Siwca](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)
Wystawa